

Bouwwerk Informatie (Management) Protocol

Nieuwbouw VO-school, sporthal en fietsenstalling blok 3 Merwedekanaalzone

Auteur(s)

Adamo Kaija, Marcel Ghidini, Sander Hendrich en Richard Kwant

Opdrachtgever

Gemeente Utrecht

Contactpersoon

S. (Sander) Hendrich - Sport & R. (Richard) Kwant - Onderwijshuisvesting

Versie : 1.0

Status : Definitief

Datum : 10 maart 2025

Opsteller	Goedgekeurd en vrijgegeven	Paraaf	Datum

Inhoud

1	Introductie	3
1.1	Status	3
1.2	Definities	4
2	Rangorde van contractdocumenten	6
3	Verplichtingen van de Opdrachtgever	7
4	Verplichtingen van de Opdrachtnemer	8
5	Intellectuele eigendom	9
6	Eigendom van het BIM	11
7	Aansprakelijkheid voor BIM-data	12

1 Introductie

1.1 Status

Dit Bouwwerk Informatiemanagement protocol (BIM-protocol) maakt deel uit van de overeenkomst tussen de volgende partijen:

- Gemeente Utrecht in de rol van Opdrachtgever (OG);
- Het ontwerpteam in de rol van Opdrachtnemer (ON) van de VO fase tot en met de DO+ fase;
(*DO+ is inclusief de omgevingsvergunningsfase*);
- De aannemer in de rol van Opdrachtnemer (ON) na de DO+ fase t/m oplevering;
- De projectmanager Sport en projectmanager Onderwijshuisvesting in de rol van vertegenwoordiger van de OG.

Voor het project nieuwbouw VO-school, sporthal en fietsenstalling blok 3 Merwedekanaalzone (MWKZ) te Utrecht, bekend onder 2023-VGU-002.

Dit BIM-protocol bevat informatie en voorwaarden op de overeenkomst, ter verduidelijking t.a.v. de verplichtingen en aansprakelijkheden van OG en ON(s) met betrekking tot te leveren BIM-modellen en/of -data, alsmede het gebruik en het eigendom van die modellen en/of data.

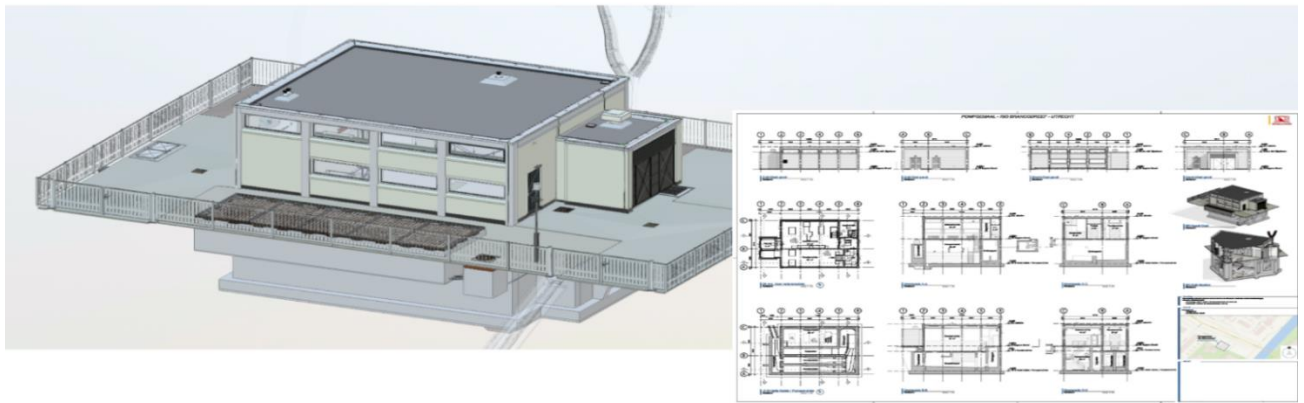
Dit informatieprotocol is gebaseerd op het Nationaal Model BIM-protocol release 0.9 van het BIM-loket (1 mei 2017) en is aangepast om aan te sluiten op het Utrechtse BIM-proces.

1.2 Definities

Aspectmodel

3D-model of datamodel gemaakt door en voor één discipline. Naast de native bestanden van de gebruikte BIM-software, dient het 3D-model minimaal aangeleverd te worden in het openstandaard formaat IFC. Bij voorkeur in de laatste officiële IFC standaard, maar minimaal in versie IFC2x3, waarin alle objecten zijn voorzien van een NL-SfB codering. Het minimale LOD niveau van de aspectmodellen dient 300 te zijn en dient gekoppeld te zijn aan de RD-coördinaten en NAP.

Er dienen ook 2D tekeningen in dwg-formaat (ook op basis van NL-SfB codering) en pdf-formaat uit het 3D model te kunnen worden gegenereerd en aangeleverd. Zie bijgaande afbeelding.

BIM

In overeenstemming met de BIR Kenniskaart “Wat is BIM?” [Kenniskaart 0 - Wat is BIM.pdf](#) gebruiken we in Utrecht de volgende definitie:

1. ‘Bouwwerk Informatie Model’: de digitale representatie van de functionele en technische karakteristieken van een bouwwerk, dat uitgangspunt is voor en ondersteunend aan activiteiten en besluitvorming in alle fasen van de levenscyclus van het bouwwerk;
2. ‘Bouwwerk Informatie Modelling’: het proces van het digitaal modelleren van een bouwwerk en (samen-)werken met behulp van digitale bouwwerkmodellen;
3. ‘Bouwwerk Informatie Management’: de opbouw, het beheer en (her)gebruik van digitale bouwwerkinformatie in de hele levenscyclus van het bouwwerk.

Bouwwerk Informatie (management) Protocol (BIM-protocol)

Bijlage bij de Vraagspecificatie Proces (VSP) van de overeenkomst waarin eisen en voorwaarden met betrekking tot de juridische aspecten van de toepassing van BIM in een project zijn opgenomen.

BIM-Regisseur

Procesmanager van het BIM-project.

(Bron: BIR Kenniskaart nr. 3 “BIM-rollen en -competenties” - [Kenniskaart 3 - BIM-rollen en-competenties.pdf](#))

BIM-coördinator

Coördinator van het BIM-project. (Bron: BIR Kenniskaart nr. 3 “BIM-rollen en -competenties” - [Kenniskaart 3 - BIM-rollen en-competenties.pdf](#))

(pre)BIM-Uitvoeringsplan ((pre)BUP)

Document waarin de OG de BIM-gerelateerde (samenwerkings-)afspraken vastlegt, zodanig dat tenminste wordt voldaan aan de eisen en voorwaarden uit het BIM-protocol en de ILS.

BIM-Uitvoeringsplan (BUP)

Document waarin de Projectpartners de BIM-gerelateerde (samenwerkings-)afspraken voor het project vastleggen en actueel houden, zodanig dat tenminste wordt voldaan aan de eisen en voorwaarden uit het BIM-protocol en de ILS en optimaal wordt voorzien in de daaruit voortvloeiende informatiebehoeften van de Projectpartners onderling.

Basis Informatie Levering Specificatie (VGU)

Betreft de specificatie van de inhoud, de structuur en de dragers van de (BIM-)data op door de OG contractueel gedefinieerde dataleveringen (*data drops*) die door de ON moeten worden geleverd aan de OG ter ondersteuning van besluitvorming in de diverse fasen van de levenscyclus van het bouwwerk en ter ondersteuning van gebruik, beheer en onderhoud.

Deze dient nog nader gespecificeerd te worden door OG, maar de basis is de “BIM-basis ILS” versie 2 van digiGO met nader te specificeren project specifieke aanvullingen.

Overeenkomst

Het contract gesloten tussen de partijen, bekend onder 2023-VGU-002, waarvan dit BIM-protocol deel uitmaakt.

Werk

Het eindproduct waarop de Overeenkomst betrekking heeft.

Werkzaamheden

Activiteiten van de ON waarop de Overeenkomst betrekking heeft.

Document

Verzameling gegevens vastgelegd op een gegevensdrager. Dit kan zijn op papier of digitaal. (Bron: Wikipedia)

Zelfstandig hulppersoon (ZHP) (onderaannemers en leveranciers)

Persoon of organisatie die in opdracht van de ON, zonder voor hem in dienst te zijn, de Werkzaamheden, c.q. het Werk geheel of gedeeltelijk uitvoert.

Projectpartner

OG, door OG voorgeschreven zelfstandig hulppersoon/hulppersonen, ON en door de ON ingeschakelde zelfstandige hulppersonen in de volledige keten van de ON.

Bouworganisatievorm

De bouworganisatievorm is traditioneel waarbij het ontwerpteam een reeds uitgewerkt SO (Schets Ontwerp) verder uitwerkt naar een VO en een DO+ (omgevingsvergunning). Op basis van een DO+ met eisen aan garanties en commissioning zal een aannemer gecontracteerd worden (UAV), die het ontwerp verder uit zal werken tot een Uitvoeringsontwerp (UO) en een as-built model.

2 Rangorde van contractdocumenten

- 2.1** Dit BIM-protocol maakt deel uit van de overeenkomst. In het geval van een tegenstrijdigheid of inconsistentie tussen de bepalingen in dit Protocol en enig ander document die deel uitmaken van de overeenkomst, prevaleren de bepalingen in dit Protocol.

3 Verplichtingen van de Opdrachtgever

- 3.1** De OG wijst voor het Project een eigen BIM-Regisseur aan. Deze “BIM-Regisseur OG” onderhoudt in de loop van het project nauwe contacten met de BIM-Regisseur aan de zijde van de ON (“BIM-Regisseur ON”) (*de BIM-Regisseur ON vult soms ook de rol in van BIM-coördinator ON. De rollen dienen in het BIM-uitvoeringsplan van de aannemer te worden belegd*).

De BIM-Regisseur OG zal geleverd worden door het bouwmanagementbureau. De BIM-Regisseur ON maakt onderdeel uit van het ontwerpteam.

Omdat er in de bouworganisatie een harde knip zit op DO+ niveau zal de rol van BIM-Regisseur ON vanaf DO+ overgenomen worden door de aannemer of een door de aannemer aangewezen architectenbureau.

- 3.2** De taken van de BIM-Regisseur OG zijn:

- Opstellen BIM-protocol;
- Opstellen (pre)BIM-uitvoeringsplan;
- Accepteren van het BIM-uitvoeringsplan;
- Bijdragen aan het leer- en veranderingsproces in de organisatie en de bouwketen;

De verantwoordelijkheden van de BIM-Regisseur OG zijn:

- Stellen van doelen, eisen en randvoorwaarden t.b.v. de ontwikkeling van BIM binnen de organisatie;
- Stellen van doelen, eisen en randvoorwaarden en het voorbereiden van de BIM-aspecten in contracten en de werkafspraken met de verschillende samenwerkende partijen in het bouwproces.

- 3.3** De OG stelt voor het Werk een Informatie Levering Specificatie (ILS) op, waarin wordt gespecificeerd:

- Welke tussentijdse BIM-leveringen de OG verwacht;
- Welke (BIM-) data bij oplevering moeten worden geleverd ter ondersteuning van gebruik, beheer en onderhoud van het bouwwerk inclusief sloop en hergebruik;
- Welke digitale modellen en andere (digitale) startinformatie de OG levert om de ON in staat te stellen om aan zijn contractuele verplichtingen te voldoen.

De ILS maakt deel uit van de overeenkomst (deze wordt nog nader gespecificeerd).

- 3.4** Het behoort tot de mogelijkheden dat OG nog een extra kwaliteitstoets laat uitvoeren m.b.t. de aangeleverde BIM data bij een externe partij.

4 Verplichtingen van de Opdrachtnemer

- 4.1** De ON wijst voor het Werk een rol aan overeenkomstig met de door het BIM-loket gedefinieerde rol BIM-Regisseur. Bij voorkeur te noemen "BIM-regisseur ON". Het is toegestaan om voor de uitvoeringsfase(n) een andere BIM-Regisseur aan te stellen dan voor de ontwerpfase(n), mits een goede overdracht van verantwoordelijkheden en kennis over het project is geborgd.
- 4.2** Tot de taken en verantwoordelijkheden van de BIM-Regisseur ON behoren tenminste:
- Het onderhouden van de contacten met de BIM-Regisseur OG (frequentie 1x per 6 weken, indien noodzakelijk (calamiteiten) op een eerder moment;
 - Het opstellen en actueel houden van een BIM-Uitvoeringsplan op basis van het (pre)BIM-Uitvoeringsplan inclusief een dataoverdrachtschema, e.e.a. in goed overleg met alle Projectpartners;
 - Het sturen en bewaken van de uitvoering van het BIM-Uitvoeringsplan;
 - Zorgdragen dat BIM-leveringen worden uitgevoerd conform de ILS;
 - Zorgdragen dat de gemeentelijke afdeling Vastgoedbeheer de uiteindelijke "as-built" BIM-levering in kan lezen in haar onderhoudsprogramma. (O-prognose; zie onderstaande link naar de leverancier (Spacewell) met specifieke eisen/voorwaarden. De correcte werking dient middels een proefbestand vooraf aangetoond te worden:
https://www.planmatigonderhoud.nl/ophelp/_4po0m7wyf.htm;
 - Besluitvorming rond financiële gevolgen/wijzigingen boven de 5K, dienen altijd ter goedkeuring te worden voorgelegd aan opdrachtgever (OG).
- 4.3** De ON is verplicht BIM-Leveringen te doen conform de ILS die deel uitmaakt van de overeenkomst. De wijze waarop de BIM-Regisseur ON dat organiseert, dient hij/zij uit te werken in het BIM-Uitvoeringsplan.
- 4.4** Omwille van het bereiken van een optimaal, integraal afgestemd eindresultaat verlangt de OG optimale samenwerking tussen de ON en de door hem in te schakelen Projectpartners. Deze Projectpartners dienen daartoe aspectmodellen en andere relevante BIM-data zonder terughoudendheid op vooraf overeen te komen tijdstippen en conform vooraf overeen te komen specificaties te delen, onder regie en op aanwijzing van de BIM-Regisseur ON. De ON dient dit in de overeenkomsten met zijn Projectpartners vast te leggen.
- 4.5** De ON is verplicht om de inhoud van dit BIM-protocol te incorporeren in subcontracten met zijn adviseurs, comakers en zelfstandige hulppersonen, voor zover dit relevant is voor het vermogen van de ON om te voldoen aan de voorwaarden van de Overeenkomst, inclusief dit BIM-protocol en de ILS.

5 Intellectuele eigendom

5.1 Licentie aan de OG

De ON verleent hierbij aan de OG een (sub)licentie om zijn Intellectuele Eigendomsrechten die zijn ontstaan of zullen ontstaan in verband met de Werkzaamheden en de Documenten, de daarin belichaamde werken en de daaruit voortvloeiende werken te gebruiken. Onder 'gebruiken' wordt hier begrepen:

- Het gebruiken van modellen en/of (BIM-)data ten behoeve van de realisatie als bedoeld in artikel 5.4 en de herhaalde realisatie als bedoeld in artikel 5.5;
- Het gebruiken van modellen en/of (BIM-)data ten behoeve van het beheer, onderhoud en instandhouding van het bouwwerk, waaronder begrepen gedeeltelijke of gehele wijziging of vernietiging;
- Het gebruik van modellen en/of (BIM-)data ten behoeve het inventariseren, documenteren en faciliteren van hergebruik van materialen na sloop.
- Het gebruiken van afbeeldingen van het bouwwerk;
- Alle openbaarmakings- en vereenvoudigingshandelingen, waaronder (maar niet beperkt tot) de openbaarmakings- en vereenvoudigingshandelingen die nodig zijn voor de uitvoering van de beheer-, publieke en wettelijke taken van de OG en die nodig zijn voor het opnemen van informatie in de BIM-database van de OG.

Deze (sub)licentie is onvoorwaardelijk, niet in tijd beperkt, onherroepelijk, overdraagbaar, vergoedingsvrij en niet-exclusief.

De OG heeft het recht om (sub)licenties te verlenen, met inbegrip van de rechten waarvoor de Projectpartners een licentie aan de ON hebben verleend.

Voor zover voor de uitvoering van de Overeenkomst licenties moeten worden verkregen op Intellectuele Eigendomsrechten van derden – zoals voor het hergebruik van oude ontwerpen of voor het gebruik van standaardsoftware – moet de ON zich inspannen de benodigde licenties te verwerven ten behoeve van en op naam van de OG. Voor zover het niet mogelijk is deze licenties te verwerven op naam van de OG, moet de ON in overleg treden met de OG en moet de toestemming van desbetreffende derden ten minste zodanig zijn, dat de OG niet gebonden is aan de ON voor de toekomstige exploitatie en onderhoud van het Werk en de exploitatie en onderhoud kan voortzetten, al dan niet door dit aan een derde uit te besteden.

5.2 Overeenkomsten Projectpartner

Met elke Projectpartner die Intellectuele Eigendomsrechten bezit en die zullen worden aangewend in verband met de Werkzaamheden of die activiteiten zal verrichten waarbij naar verwachting Intellectuele Eigendomsrechten zullen ontstaan, moet de ON een schriftelijke overeenkomst sluiten met de betreffende Projectpartner ter verkrijging van een licentie voor het gebruik van de bedoelde Intellectuele Eigendomsrechten. De ON moet deze licentie in sublicentie overdragen aan de OG.

5.3 Wijziging en vernietiging

De ON mag: (i) met inachtneming van het bepaalde in artikel 25 lid 3 van de Auteurswet, geen beroep doen op artikel 25 lid 1 sub (a), (b) en (c) van de Auteurswet met betrekking gehele of gedeeltelijke wijziging of vernietiging van het Werk of een daaruit voortvloeiend werk. Dit laat onverlet het recht van een auteur om zich op grond van Auteurswet art. 25 lid 1 sub (d) te verzetten tegen verminking van het Werk of een daaruit voortvloeiend werk. De OG verplicht zich in overleg te treden met de rechthebbende in de zin van Auteurswet art. 25 lid 1 sub (d) wanneer hij voornemens is het Werk te wijzigen.

5.4 Realisatie

(a) De OG mag het ontwerp of werk dat in de Documenten is belichaamd of daaruit voortvloeit zonder tussenkomst van de ON of zijn zelfstandige hulppersonen onbeperkt in zijn geheel of gedeeltelijk realiseren of doen realiseren (“verveelvoudigen” in de zin van artikel 13 van de Auteurswet), ook als de Overeenkomst voortijdig is beëindigd op grond van nog te benoemen artikelen van de af te sluiten Overeenkomst betreffende de beëindiging van de Overeenkomst.
(b) Onder realisatie valt het recht van de OG om voor deze vorm van gebruik derden in te schakelen. De ON doet hierbij afstand van enig recht zich te verzetten tegen de in deze bepaling genoemde vorm van gebruik, in het bijzonder het recht om zich te dien aanzien op enig intellectueel eigendomsrecht te beroepen omdat gebruik te verhinderen of in te perken.

5.5 Licentie aan ON voor Bestaande Infrastructuur/Bouwwerk

De OG verleent hierdoor voor de duur van de Overeenkomst aan de ON een onvoorwaardelijke, onherroepelijke, overdraagbare en vergoedingsvrije licentie, met het recht om aan derden sublicenties te verlenen, om de intellectuele eigendomsrechten met betrekking tot de Bestaande Infrastructuur/Bouwwerk en de daarin belichaamde werken ten behoeve van de Werkzaamheden te gebruiken.

6 Eigendom van het BIM

- 6.1 De OG wordt eigenaar van alle analoge en digitale Documenten die de ON op grond van de ILS aan de OG dient te verstrekken.
- 6.2 De OG mag innovatie werkwijzen die in dit project worden toegepast dupliceren en hergebruiken voor andere gemeentelijke projecten.
- 6.3 Alle gegenereerde data inclusief de brondata van dit project is eigendom van de gemeente Utrecht. Het gebruik of verspreiding van de data voor andere doeleinden buiten dit project mag alleen met schriftelijke toestemming van de gemeente worden gedaan.

7 Aansprakelijkheid voor BIM-data

- 7.1 De ON dient ervoor zorg te dragen dat alle data die in het kader van de Overeenkomst door hem of namens hem worden toegevoegd aan het BIM, traceerbaar zijn naar hem of de zelfstandige hulppersonen die verantwoordelijk zijn voor het genereren en het invoeren van de data.